

Uttalelse fra møte i Mellomkirkelig råd 26.-27. november 2019:

«Dette hendte oss»: Seksualisert vold i krig og konflikt

Fra 25. november til 10. desember markeres den internasjonale kampanjen «16 Days of Activism against Gender-Based Violence» blant kirker og organisasjoner verden over. Kampanjen retter søkelys mot den omfattende kjønnsbaserte volden som rammer kvinner, menn og barn verden over, og søker å bygge brede allianser for å bekjempe denne volden.

Mellomkirkelig råd støtter 16 days-kampanjen og vil i år særlig rette fokus mot seksualisert vold i krig og konflikt. Vi utfordrer

- **menigheter og kirkelige organisasjoner til å løfte frem dette temaet, be for ofrene i gudstjenesten og andre sammenhenger, vise dem omsorg og gi støtte**
- **myndigheter til forsterket innsats for å bekjempe seksualisert vold som skjer i rammen av krig og konflikt**

Fredsprisvinnerne Nadia Murad og Denis Mukwege har løftet fram i lyset en virkelighet hvor kroppene til kvinner og menn, gutter og jenter gjøres om til en slagmark. De har utfordret oss alle til å bryte tabuet, til å bidra til gjenoppreising og til å arbeide for at de ansvarlige blir stilt til ansvar.

Siden den gang er noen gode grep tatt: I norsk utenrikspolitikk er øremerkede midler bevilget, og temaet er satt høyere på agendaen, både som egen sak og som del av satsingene for kvinner, fred og sikkerhet og mot moderne slaveri. Skjebner som var usynlige, har fått plass på verdens talerstoler. Fredsprisen utløste et engasjement og satte søkelys på temaet.

Samtidig er mye ugjort. Midler bevilges til å reparere og hjelpe de som lider under denne volden. Det viser seg mye vanskeligere å komme til roten av problemet. Det er behov for en mye mer omfattende og koordinert innsats.

Kirkens ansvar

Seksualisert vold rammer mennesker i avmaktssituasjoner. Det gjelder både i fredstid og i krig. Som kirke er vi kalt til å stå sammen med mennesker nettopp i avmakten, i fornedrelsen og smerten. Å ikke vike unna er det første vi utfordres på. Tabuer brytes ved at vi snakker åpent, lytter til og anerkjenner historiene om hva som skjer.

Vi har noe å lære av kirker på det afrikanske kontinentet. I mange av våre søsterkirker organiseres det bibelstudier rundt historien om Tamar, datter til kong David, som ble voldtatt av sin halvbror Amnon (2 Sam 13). Det er en historie om overgrep, om et offer som ikke blir trodd, og om maktspill. Det er en bibelfortelling som ikke går av veien for å si at dyp urett skjer. Bibelstudiene spør hva kirkens svar skal være.

For noen kirker, som har levd gjennom krig, har første steg vært å kunne si: Dette hendte oss. Det er ikke bare noe som skjer med noen andre, der utenfor, som trenger hjelp. Det er noe som er midt i kirken, midt i menigheten.

Hvordan kirken snakker om seksualisert vold, er viktig. Da han fikk Nobels fredspris, hadde Denis Mukwege en særlig utfordring til kirkene: «Si til menn at de ikke eier kvinner». Vi kan se kritisk på vår egen tradisjon og kultur og spørre om den er med på å fremme alle menneskers likeverd. Som kirke har vi et særlig ansvar for å utfordre maktmisbruk og bryte avmakten over alt hvor den skjer, også i egne rekker.

Samfunnets ansvar

Mennesker som har overlevd seksualisert vold i en krigssituasjon, trenger hjelp og støtte for å komme videre. Både mental og somatisk helsehjelp er viktig. Traumer må bearbeides, og veien tilbake til et hverdagsliv tar tid og kan være vanskelig. Trosbaserte organisasjoner er med på å drive og støtte slikt arbeid i mange land i verden, og fra norske myndigheter er bevilgningene økt for nettopp å kunne hjelpe overlevende. Denne hjelpen er livsviktig.

Det andre overlevende etterspør, er at overgriperne stilles til ansvar. Her trengs det lederskap internasjonalt. Noen land har forsøkt med lovgivning og rettsforfølgelse, men fortsatt er det et stort gap fra intensjon til virkelighet. Vi håper Norge kan bruke sin stemme i det globale fellesskapet for å støtte opp om rettsprosesser der overgripere stilles til ansvar – og der de som fikk kroppen sin gjort om til en slagmark, kan få oppreisning.